

# ELS CURSOS NATURALISTES DE LA INSTITUCIÓ

# ICHN

PROGRAMA 1994-95

## PRESENTACIÓ



La Institució Catalana d'Història Natural organitza cursos descriptius i sobre metodologia en estudis del medi natural. Aquests són eminentment pràctics, i estan dirigits especialment a naturalistes professionals i afeccionats.

Els cursos, amb un mínim de sessions teòriques, es desenvolupen en diferents indrets del nostre territori, d'acord amb el tema i les necessitats de desenvolupament del treball de camp ●

## INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ

- **Institució Catalana d'Història Natural:**  
Carrer del Carme, 47  
08001 Barcelona  
Dilluns, de 17 a 20 h, i dijous, de 10 a 13 h.  
Demaneu per Isabel Munujos  
Tel. (93) 318 55 16  
Fax (93) 412 29 94.
- **Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa**  
Avinguda de Santa Coloma, s/núm  
17800 Olot  
Tel. (972) 26 46 66  
Fax (972) 26 55 67

Per formalitzar la inscripció, cal fer la reserva per telèfon o personalment al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (per als cursos que es realitzen a la Garrotxa) o a la ICHN (la resta dels cursos) i, dins d'un termini màxim de tres dies —si no, quedarà anul·lada la reserva—, s'ha de fer arribar, per fax, per correu o personalment, el resguard d'haver fet l'ingrés de la matrícula en el compte corrent 2100-0963-0200036009 de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, a nom de la ICHN, i s'hi ha d'indicar el nom del curs.

El nombre màxim de places pot oscil·lar entre 20 i 25 segons el tipus de curs; excepte el número 1 que és teòric ●

## SITUACIÓ I ACCÉS

Els cursos s'impartiran en diferents indrets:

- **Museu dels Volcans:**  
**Alberg Torre Malagrida**  
Passeig de Barcelona, 15  
17800 Olot
- **Alberg de Salardú**  
Carretera de Vielha, s/núm  
25598 Salardú
- **Residència Ca n'Aleix**  
Avinguda de Catalunya, 8  
25300 Tàrrrega
- **Alberg Pere Figuera**  
Carretera de Nevà, Prat Cap Riu  
17535 Planoles
- **Centre de Recerca d'Alta Muntanya:**  
**Refugi Hospital de Vielha**  
Boca sud del túnel de Vielha  
25530 Vielha
- **Institut d'Estudis Catalans**  
Carrer del Carme, 47  
08001 Barcelona

## MATRÍCULA

La matrícula per als socis de la ICHN és de 5.500 ptes., i per als no-socis, de 8.000 ptes. La matrícula del curs núm.13 és de 10.000 ptes. (7.500 ptes. per als socis).

Els cursos que es realitzaran a la Garrotxa estan coorganitzats amb el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i el Museu dels Volcans, i la matrícula per als habitants de la Garrotxa és de 5.500 ptes. per curs.

La matrícula dels cursos dona dret a rebre l'ensenyament del professorat, la documentació, l'allotjament i l'esmorzar del diumenge. La resta d'àpats no hi són inclosos, però hi ha la possibilitat de reservar-los en el moment de fer la inscripció o també es pot portar el menjar. Cal dur llençols o sac de dormir. El curs que es desenvoluparà a Barcelona (núm. 1) només inclou les sessions teòriques i el dossier ●

## ORGANITZACIÓ

La ICHN organitza aquests cursos conjuntament amb:

- **Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa**, Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.
- **Museu dels Volcans d'Olot**
- **Centre de Recerca d'Alta Muntanya**, Universitat de Barcelona.



fundada el 1899

**ICHN**  
Institució Catalana  
d'Història Natural

Filial de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

c. Carme, 47 08001 Barcelona

1

Els mamífers carnívors a Catalunya I: Teoria

2

Els mamífers carnívors a Catalunya II:  
Treball de camp

3

Tipologia dels sòls de la Garrotxa

4

Els vertebrats del Parc Natural de la  
Zona Volcànica de la Garrotxa

5

Poblament vegetal i animal de les planes àrides  
de la Catalunya occidental

6

Amfibis i rèptils a Catalunya

7

Curs pràctic de geomorfologia glacial

8

Fenomenologia càrstica i funcionament del  
sistema lacustre de la Garrotxa i de Banyoles

9

Introducció a l'estudi d'una entomocenosi

10

Fauna vertebrada d'alta muntanya

11

Ecologia d'un riu pirinenc

12

Estudi dels peixos a l'alta muntanya

13

El paisatge vegetal de l'alta muntanya



## 1

## ELS MAMÍFERS CARNÍVORS A CATALUNYA I. Teoria

**Dates**16-20 de gener de 1995  
de dilluns a divendres, de 18 a 21 hores**Professors**Ferran González, Josep Maria López-Martín  
i Santiago Palazón  
Departament de Biologia Animal de la  
Universitat de Barcelona, i  
Jordi Ruiz-Olmo  
Servei de Protecció i Gestió de la Fauna,  
Generalitat de Catalunya.**Programa**De cada espècie es tracten els temes següents:  
distribució, ecologia, biologia,  
comportament, conservació i gestió.  
*Dilluns* : El gènere *Mustela*.  
*Dimarts* : La llúdriga i el toixó.  
*Dimecres* : El gènere *Martes*.  
*Dijous* : Els fèlids i la geneta.  
*Divendres* : Els cànids i l'ós.**Lloc de celebració**

Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.

## ELS MAMÍFERS CARNÍVORS A CATALUNYA II. Treball de camp

**Dates**

21 i 22 de gener de 1995

**Professor**Jordi Ruiz  
Servei de Protecció i Gestió de la Fauna,  
Generalitat de Catalunya.**Programa***Dissabte*11.00-17.00 h: Sortida a la Ribagorça i la  
Vall d'Aran per treballar amb petjades,  
excrements, caus i depredacions.  
Transectes. Fonts lluminoses. Visors nocturns.  
Observació directa.  
*Radiotracking* i altres.  
17.00-20.00 h: Mètodes de detecció, estudi i  
cens dels carnívors.*Diumenge*

9.00-18.00 h: Sortida al Pallars Sobirà.

**Lloc de celebració**

Alberg de Salardú.

## 3

## TIPOLOGIA DELS SÒLS DE LA GARROTXA

**Dates**

11 i 12 de març de 1995

**Professor**Francesc Canalias  
director del Laboratori Polivalent de la Garrotxa.**Programa***Dissabte*11.00-13.00 h: Presentació i introducció.  
13.00-19.00 h: Sortida per observar i descriure els  
sòls en els terrenys volcànics.*Diumenge*9.00-18.00 h: Sortida per observar i descriure  
els sòls sobre materials carbonatats.**Lloc de celebració**

Museu dels Volcans, Olot.

**Coorganitzen**Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i  
Museu dels Volcans.

# 4

## ELS VERTEBRATS DEL PARC NATURAL DE LA ZONA VOLCÀNICA DE LA GARROTXA



### Dates

1 i 2 d'abril de 1995

### Professores

Roser Campeny i Carme Rossell, biòlogues  
Minuartia, Estudis Ambientals, S.L.

### Programa

*Dissabte*

11.00-14.00 h: Presentació i introducció.  
16.00-18.30 h: Sortida per observar vertebrats  
en ambients aquàtics.  
22.00-23.30 h: Recorregut nocturn.

*Diumenge*

9.00-14.00 h: Sortida per observar vertebrats  
en ambients forestals: alzinar, roureda i fageda.  
16.00-18.00 h: Identificació de rastres i treball amb  
col·leccions.

### Lloc de celebració

Museu dels Volcans, Olot.

### Coorganitzen

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i  
Museu dels Volcans.

# 5

## POBLAMENT VEGETAL I ANIMAL DE LES PLANES ÀRIDES DE LA CATALUNYA OCCIDENTAL



### Dates

6 i 7 de maig de 1995

### Professors

Joan Estrada, zoòleg, i  
Antoni Curcó, botànic.

### Programa

*Dissabte*

11.00-13.30 h: Introducció.  
13.30-20.00 h: Sortida als guixos de la  
Serra de Bellmunt per veure ambients  
de brolles i timonedes gipsícoles.

*Diumenge*

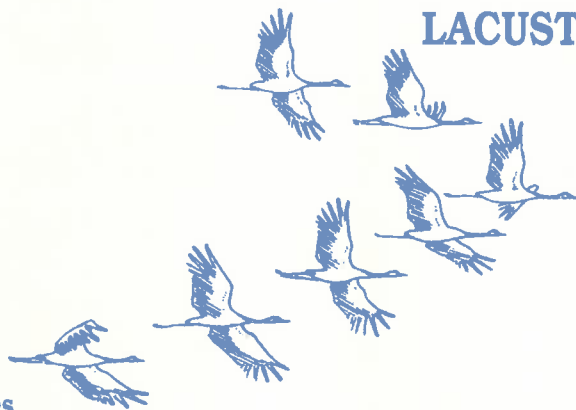
7.00-14.00 h: Sortida als secans del Segrià i les  
Garrigues per observar ambients agrícoles de secà.  
16.00-18.00 h: Conclusions.

### Lloc de celebració

Residència Ca n'Aleix, Tàrraga.

# 6

## AMFIBIS I RÈPTILS A CATALUNYA



### Dates

13 i 14 de maig de 1995

### Professor

Òscar Arribas, zoòleg

### Programa

*Dissabte*

11.00-20.00 h: Sortida a la comarca d'Osona per  
observar espècies d'àmbit mediterrani,  
hàbitats i biologia.

*Diumenge*

9.00-18.00 h: Sortida a la comarca del Ripollès per  
observar espècies d'àmbit centreeuropeu i eurosiberià,  
hàbitats i biologia.

### Lloc de celebració

Alberg Pere Figuera, Planoles.

# 7

## CURS PRÀCTIC DE GEOMORFOLOGIA GLACIAL

### Dates

27 i 28 de maig de 1995

### Professors

Jaume Bordonau i Joan Manuel Vilaplana  
Facultat de Geologia, Universitat de Barcelona.

### Programa

*Dissabte*

11.00-12.15 h: Introducció a les glaceres i  
el canvi climàtic.  
12.15-17.30 h: Sortida per veure els elements de  
geomorfologia glacial a la vall de Mulleres.  
18.00-20.00 h: Metodologia utilitzada en  
geomorfologia glacial.  
Història del glaciariisme pirinenc.

*Diumenge*

9.00-18.00 h: Sortida per veure la geomorfologia  
de la Noguera Ribagorçana.  
18.00 h: Cloenda

### Lloc de celebració

Centre de Recerca d'Alta Muntanya, Vielha.

### Coorganitza

Centre de Recerca d'Alta Muntanya.

# 8

## FENOMENOLOGIA CÀRSTICA I FUNCIONAMENT DEL SISTEMA LACUSTRE DE LA GARROTXA I DE BANYOLES

### Dates

3 i 4 de juny de 1995

### Professor

David Brusi  
Unitat de Geologia, Universitat de Girona

### Programa

*Dissabte*

11.00-13.00 h: Presentació i introducció amb  
diapositives dels fenòmens càrstics.  
Funcionament d'un sistema lacustre.  
13.00-20.00 h: Sortida a l'alta Garrotxa  
per observar els fenòmens càrstics.

*Diumenge*

9.00-18.00 h: Sortida a la zona de Banyoles  
per observar el sistema lacustre.

### Lloc de celebració

Museu dels Volcans i Alberg Torre Malagrida, Olot

### Coorganitzen

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i  
Museu dels Volcans.

# 9

## INTRODUCCÓ A L'ESTUDI D'UNA ENTOMOCENOSI

### Dates

1 i 2 de juliol de 1995

### Professor

José A. Barrientos  
Càtedra de Biologia Animal,  
Universitat Autònoma de Barcelona

### Programa

*Dissabte*

11.00-12.00 h: Introducció.  
12.00-14.00 h: Desenvolupament metodològic.  
Determinació de la seqüència de mostreig.  
16.00-20.00 h: Desenvolupament de la seqüència  
de mostreig. Fixació, separació i primera anàlisi  
de les mostres.

*Diumenge*

9.00-14.00 h: Desenvolupament de la seqüència  
de mostreig. Fixació, separació i primera anàlisi  
de les mostres. Recollida de l'utilatge.  
16.00-17.00 h: Disseny de l'estudi i metodologia  
segons els objectius.

### Lloc de celebració

Museu dels Volcans, Olot.

### Coorganitzen

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i  
Museu dels Volcans.

10

## FAUNA VERTEBRADA D'ALTA MUNTANYA

### Dates

15 i 16 de juliol de 1995

### Professor

Jordi Canut, tècnic del  
Servei de Protecció i Gestió de la Fauna,  
Generalitat de Catalunya.

### Programa

*Dissabte*

11.00-18.00 h: Sortida a la Vall de Conangle.

Fauna vertebrada forestal subalpina.

Recerca d'indicis i observacions.

19.00-23.00 h: Introducció als vertebrats forestals  
subalpins i alpins: metodologies d'estudi,  
gestió i treballs en curs.

*Diumenge*

7.00-18.00 h: Sortida per la vall de Mulleres.

Fauna vertebrada alpina.

Recerca d'indicis i observacions.

### Lloc de celebració

Centre de Recerca d'Alta Muntanya, Vielha.

### Coorganitza

Centre de Recerca d'Alta Muntanya.

12

## ESTUDI DELS PEIXOS A L'ALTA MUNTANYA

### Dates

22 i 23 de juliol de 1995

### Professor

Frederic Casals  
Departament de Producció Animal  
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària,  
Universitat de Lleida.

### Programa

*Dissabte*

11.00-14.00 h: Ictiofauna de muntanya: diversitat,  
espècies autòctones i introduïdes.

16.00-20.00 h: Metodologia: identificació,  
captura i marcatge.

*Diumenge*

9.00-14.00 h: Intervencions humanes  
(embassaments, centrals hidroelèctriques,  
pesca esportiva) i efectes sobre la ictiofauna.

16.00-19.00 h: Plantejament d'un projecte  
d'investigació.

### Lloc de celebració

Centre de Recerca d'Alta Muntanya, Vielha.

### Coorganitza

Centre de Recerca d'Alta Muntanya.

11

## ECOLOGIA D'UN RIU PIRINENC

### Dates

8 i 9 de juliol de 1995

### Professor

Marc Ventura  
Departament d'Ecologia  
Universitat de Barcelona

### Programa

*Dissabte*

11.00-14.00 h: Química i física dels rius pirinencs.  
Mostres en un gradient altitudinal.

16.00-20.00 h: Comunitats biològiques. Separació de  
mostres de microinvertebrats.

Identificació i quantificació de famílies.

*Diumenge*

9.00-14.00 h: Diversitat i heterogeneïtat en els rius.

Càlcul de diversitats i anàlisi de dades.

16.00-19.00 h: Pertorbacions antropogèniques.

Discussió de resultats i interpretació de dades.

### Lloc de celebració

Centre de Recerca d'Alta Muntanya, Vielha

### Coorganitza

Centre de Recerca d'Alta Muntanya

13

## EL PAISATGE VEGETAL DE L'ALTA MUNTANYA

### Dates

28, 29 i 30 de juliol de 1995

### Professora

Empar Carrillo  
Departament de Biologia Vegetal,  
Universitat de Barcelona

### Programa

*Divendres*

16.00-17.30 h: Introducció a la  
fitogeografia dels Pirineus.

17.30-20.00 h: Sortida a la vall de Mulleres:  
molleres i torberes; vegetació de fonts i rierols;  
prats de dall i herbassars megafòrbics.

*Dissabte*

9.00-20.00 h: Sortida a la vall de Besiberri:  
boscos, prats alpins, congesteres, tarteres i roques.

*Diumenge*

9.00-18.00 h: Sortida a la vall de Llauset  
per veure vegetació alpina sobre substrat calcari.

Prats, roques i tarteres.

### Lloc de celebració

Centre d'Estudis d'Alta Muntanya, Vielha.

### Coorganitza

Centre d'Estudis d'Alta Muntanya.